

Õiguskantsler

Teie 15.07.2022 nr

Meie 27.07.2022 nr 14-1/221046/2203960

Peretoetused

Lugupeetud [ ]

Pöördusite õiguskantsleri poole seoses sellega, et Teie arvates on perehüvitise seaduse alusel kahe lapsega perele ja kolme ning enama lapsega perele makstavate toetuste vahe liiga suur. See toob Teie arvates kaasa perele ebavõrdse kohtlemise. Eriti murelikuks teeb Teid aga see, et uue valitsuse koalitsioonilepingu kohaselt suureneb peredele makstavate toetuste vahe veelgi. Soovisite ka selgust saada selles, mis on peretoetuste maksmise eesmärk.

[Põhiseaduse](#) § 28 lg 4 kohaselt on lasterikkad pered riigi ja kohalike omavalitsuste erilise hoole all. See kohustus on mõistetav, sest lasterikkus võib peale laste eest hoolitsemisega kaasnevate suurte kulutuste põhjustada takistusi sissetuleku teenimisel, kuna vanemal võib laste eest hoolitsemise tõttu tekkida olukord, kus ta peab töötamisest osaliselt või täielikult loobuma. Millist peret lugeda lasterikkaks ja kuidas neid peresid toetada, seda põhiseadus ei sätesta, vaid seda otsustab Riigikogu (vt nt Riigikohtu 07.04.2020 määruse nr [3-18-1672](#) punkti 28). Seega on suuresti tegemist poliitilise valikuga, millele õiguskantsler saab hinnanguid anda valdavalt vaid erandlikel juhtudel, mil on rikutud inimese teisi põhiõigusi.

[Perehüvitiste seaduse](#) (PHS) alusel makstakse peretoetusi eesmärgiga tagada lastega peredele laste hooldamise, kasvatamise ja õppimisega seotud kulutuste osaline hüvitamine (PHS § 15). Järelikult ei ole peretoetuste otsene eesmärk lastega perede toimetuleku tagamine, vaid pigem on eesmärk lastega perede toimetulekuprobleemide ennetamine. Eesmärgiks on ka lastega perede väärtustamine seeläbi, et osa riigieelarvesse laekuvatest üldistest tuludest jaotatakse ümber lastega perede kasuks. Puuduses olevate perede toimetuleku tagamise otseseks abinõuks on [sotsiaalhoolekande seaduse](#) alusel makstav toimetulekutoetus. Seejuures toetatakse lastega peresid eriliselt nii, et perekonna iga lapse toimetulekupiir on 120 protsenti perekonna esimese liikme toimetulekupiirist (SHS § 131 lg 5).

Perehüvitiste seaduse alusel lasterikastele peredele suuremat toetust makstes saab võimalike toimetulekuprobleemide tekkimist ennetada. Seega ei ole selle seaduse alusel lasterikastele peredele suurema toetuse maksmine põhiseadusega vastuolus.

Kuidas uue valitsuse koalitsioonilepingu ellu viiakse, ei ole praegu päris selge. Kehtiva seaduse kohaselt on lapsetoetuse saamise õigus kuni 16-aastaselt lapsel. Õppimise korral makstakse seda toetust kuni 19-aastaseks saamiseni või 19-aastaseks saamisel õppeaasta lõpuni (PHS § 17 lg 1 ja 2). Koalitsioonilepingus kirjas olevate peretoetuste kavandatavate muudatuste

Õiguskantsleri Kantselei

Kohtu 8, 15193 TALLINN. Tel 693 8404. Faks 693 8401. info@oiguskantsler.ee www.oiguskantsler.ee

osas ei ole arusaadav, kas ja mis tingimustel tõstetakse lapsetoetuse saamise vanust või kas pigem on plaanis muuta ainult seda, et ka pere 19- kuni 24-aastane laps loetakse toetuste maksimisel lasterikka pere koosseisu ehkki selle lapse kohta lapsetoetust enam ei maksta.

Kuna Teil on peretoetuste kujundamise kohta rida ettepanekuid, siis võiksite need ettepanekud edastada seaduseelnõu ettevalmistavale Sotsiaalministeeriumile.

Täna Teid kirja eest.

Lugupidamisega

/allkirjastatud digitaalselt/

Ülle Madise